

Analýza vodstva na mapách našeho území z 16.–17. stol.

Vanda Hlaváčková, Miroslav Čábelka

stará mapa, vodstvo, Klaudyánova mapa Čech, Crigingerova mapa Čech, Aretinova mapa Čech

Voda byla vždy nezbytná pro přežití, a proto se lze se zákresy vodstva setkat již na nejstarších mapách. Příspěvek se zabývá obsahovou analýzou znázornění vodstva na třech nejstarších mapách našeho území z 16. a 17. století. Těmi jsou Klaudyánova mapa Čech z roku 1518, Crigingerova mapu Čech z roku 1568 a Aretinova mapu Čech z roku 1619.

Cílem autorů bylo identifikovat a popsat co možná nejvíce vodních toků a ploch a případně poukázat na nepřesnosti v jejich zákresu. Na Klaudyánově mapě Čech je zobrazeno pouze 9 značně generalizovaných řek, popsáno jich je 6. Zbylé 3 řeky byly autory identifikovány jako Berounka, Lužnice a Otava. Mapa neobsahuje zákres vodních ploch.

Crigingerova mapa Čech oproti Klaudyánově zasahuje více na sever do dnešní oblasti Německa a Polska a znázornění říční sítě se v mnoha případech blíží současnému stavu. Zakresleno je zde 61 vodních toků, z nichž je 24 popsáno. Autorům se dále (až na jeden) podařilo identifikovat zbylých 36 nepopsaných řek.

Nejobsáhlejší a nejmladší z analyzovaných starých map je Aretinova mapa Čech. Ta obsahuje celkem 194 vodních toků, z nichž je 41 popsáno. Zobrazeno je rovněž 19 vodních ploch,

z toho jsou 2 popsány a další 4 se podařilo autorům nově identifikovat. Oproti předchozím dvěma mapám zde s rostoucím množstvím zobrazených řek také přibyl počet nepřesností v jejich zákresu. Příkladem je několik omylů v obrazu říční sítě ve východních Čechách.

Výsledky obsahových analýz jsou prezentovány pomocí veřejně přístupné webové mapové aplikace, která přibližuje situaci vodstva na uvedených mapách. Uživatelé mají možnost libovolně zapínat či vypínat vektorové vrstvy, porovnávat je se současným stavem vodstva či přepínat jednotlivé staré mapy mezi sebou. Lze si tak např. na podkladu Aretinovy mapy zobrazit vodstvo z Crigingerovy mapy apod. Součástí aplikace jsou také základní informace o starých mapách. Aplikace byla vytvořena pomocí nástrojů ESRI – WebAppBuilder for ArcGIS a Map Journal Builder.